

ارزیابی و تحلیل مواجهات شغلی کادر درمانی بیمارستان حجت کوه کمری مرند در ۶ ماهه اول ۱۴۰۲

رویا ذاکری: کارشناس کنترل عفونت و ایمنی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، بیمارستان حجت کوه کمری مرند

طیبه رضائی: سوپروایزر آموزشی، کارشناسی ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، بیمارستان حجت کوه کمری مرند

قنبر گلدوست: ریاست بیمارستان، متخصص طب اورژانس، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، بیمارستان حجت کوه کمری مرند

علی روکا: مدیریت بیمارستان، کارشناس مسئول آزمایشگاه، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، بیمارستان حجت کوه کمری مرند

معصومه عابدینی: مدیر خدمات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، بیمارستان حجت کوه کمری مرند

مقدمه:

هرگونه تماس با خون و مایعات بدن افراد از راههایی نظیر صدمات ناشی از اجسام نوک تیز مانند سوزن و تیغ جراحی یا تماس مخاطی با قطرات تنفسی و یا پاشیده شدن خون بزاق و ادرار و یا گاز گرفتگی و خراش توسط بیمارانی که تعادل رفتاری ندارند را مواجهه شغلی (Exposure Occupational) گویند. پرسنل حرفه پزشکی بطور روزمره در معرض ابتلا به عفونتهای ویروسی از جمله هیپاتیت B و هیپاتیت C و HIV قرار می گیرند اجتناب از تماس شغلی با خون اولین راه جلوگیری از انتقال ویروسهای فوق در پرسنل می باشد و همچنین واکسیناسیون هیپاتیت B جزء مهمی از پیشگیری از عفونت HBV پرسنل می باشد. انواع مواجهه شغلی که ممکن است نیروهای ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی را در خطر عفونت با ویروسهای Hepatitis B (HBV)، Hepatitis C (HCV)، یا ویروس نقص ایمنی انسانی Human Immunodeficiency Virus (HIV) قرار دهد، ممکن است به یکی از سه شکل مواجهه از راه پوست، مواجهه از راه غشاءهای مخاطی، مواجهه از راه پوست ناسالم حادث شود. تماس با مایعات آلوده بدن یکی دیگر از مواجهات شغلی می باشد این مایعات که بالقوه می توانند عوامل عفونی مهمی همچون HBV، HCV و HIV را از طریق تماس شغلی منتقل کنند، عبارتند از: خون، سرم و پلاسما، تمام مایعات زیستی که به خون آلوده باشند، مایع منی و ترشحات مهبل (بجز در مورد HCV، بزاق اگر آغشته به خون باشد و کشت های غلیظ شده آزمایشگاهی HIV).

با توجه به گستردگی مواجهات شغلی در سطح جهانی و صرف هزینه های هنگفت برای درمان و پیگیری افراد مواجهه یافته لازم است تا جهت پیشگیری از حوادث شغلی برای کاهش هزینه های مربوط به آن برنظام سلامت برنامه هایی تدوین گردد برای دستیابی به برنامه های جامع و کارآمد پیشگیری ابتدا باید وسعت و شیوع مواجهات شغلی در بیمارستان مشخص شود سپس براساس آن سیاست گذاریها و برنامه ریزیهای مناسب اعمال شود. لذا این مطالعه با هدف ارزیابی و تحلیل رخداد مواجهات شغلی در ۶ ماهه اول ۱۴۰۲ انجام گردید.

روش کار:

این یک مطالعه توصیفی- تحلیلی است. در این مطالعه، از ابتدای سال ۱۴۰۲، کلیه گزارشات و فرم های مربوط به مواجهات شغلی از تمام رده های شاغل بیمارستان (شامل گروه های پرستاری، مامایی، کمک پرستاری، دانشجویان و گروه خدماتی) در طول ۶ ماه جمع بندی شده و نتایج آن در اکسل وارد شد. همچنین در کلیه موارد رخ داده، مصاحبه کاملی با فرد مواجهه شده انجام و گزارشات وی جهت تحلیل های بعدی بصورت مکتوب جمع بندی شده بود. در نهایت داده های مربوطه در کمیته کنترل عفونت بیمارستان مورد بررسی قرار گرفته و راهکاری پیشگیری کننده و اقدامات اصلاحی جهت اجرا مورد بحث و بررسی قرار گرفت. همچنین این آمار با میزان مواجهات شغلی سال قبل در ۶ ماهه اول ۱۴۰۱ نیز مقایسه و تحلیل گردید.

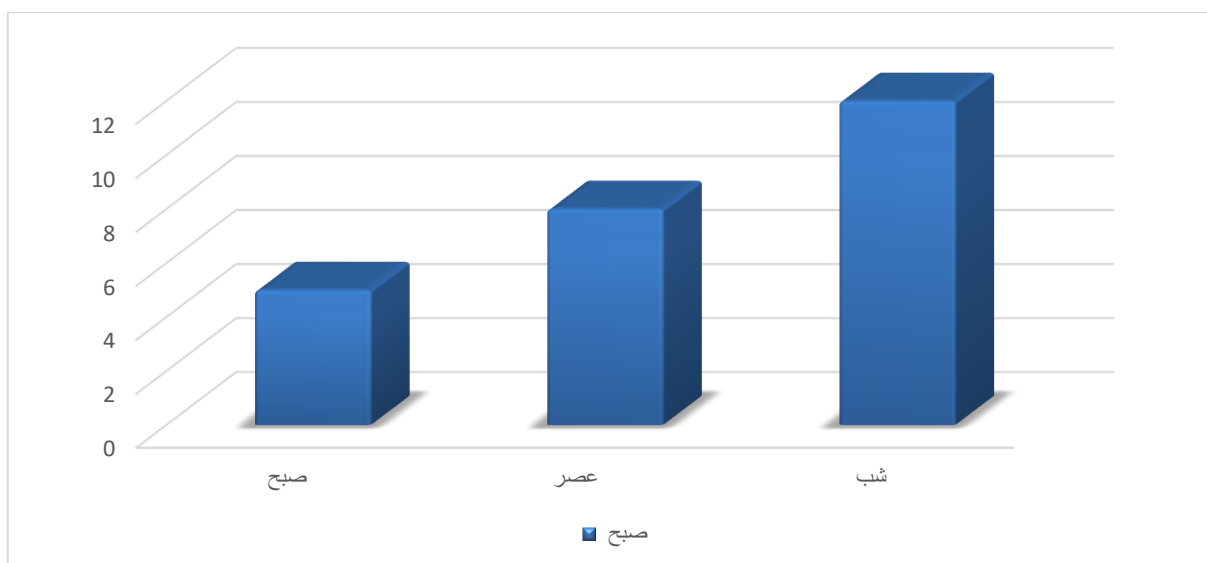
نتایج:

جمع بندی داده ها نشان داد میزان مواجهه پرسنل براساس رده های شغلی مختلف به شرح ذیل است:

میزان مواجهه شغلی بر اساس رشته شغلی در ۶ ماهه اول سال ۱۴۰۲		میزان مواجهه شغلی بر اساس رشته شغلی در ۶ ماهه اول سال ۱۴۰۱	
میزان مواجهه شغلی	رشته شغلی	میزان مواجهه شغلی	رشته شغلی
۱۰	پرستاری	۱۰	پرستاری
۵	دانشجوی پرستاری	۰	دانشجوی پرستاری
۰	علوم آزمایشگاهی	۰	علوم آزمایشگاهی
۲	تکنسین اتاق عمل	۰	تکنسین اتاق عمل
۲	تکنسین بی هوشی	۰	تکنسین بی هوشی
۰	پزشک	۰	پزشک
۱	کمک بهیار	۰	کمک بهیار
۳	خدمات	۰	خدمات
۰	رادیولوژی	۰	رادیولوژی
۱	ماما	۰	ماما
۱	امحاء زباله	۲	امحاء زباله
۲۵	جمع کل	۱۲	جمع کل

همچنین داده ها نشان داد، از ۲۵ مورد رخ داده، ۲ مورد (۸٪) مربوط به پاشیده شدن ترشحات عفونی به مخاطات، ۲۲ مورد (۸۸٪) نیدل استیک و ۱ مورد (۴٪) تماس با ترشحات از طریق پوست باز بوده است. موارد نیدل استیک شدن شامل پروسیجرهایی مانند خونگیری، تزریقات وریدی، چک قند خون و تزریق انسولین، و در خدمات در زمان جمع آوری زباله ها یا تعویض ملافه ها بود. از این میزان ۵۶٪ مربوط به پرسنل شاغل در اورژانس، ۱۶٪ اتاق عمل و ۱۲٪ دیالیز بود. اکثر موارد (۴۴٪) در شیفت شب رخ داده است. و کمترین موارد (۴٪) در صبحکاری بوده است.

نمودار مواجهات براساس شیفت کاری نیمسال اول ۱۴۰۲

نتایج کلی مواجهات شغلی سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲

ردیف	فراوانی	درصد مواجهات شغلی	تعداد مواجهات شغلی	تعداد کل پرسنل
۱	مواجهات شغلی نیمسال اول ۱۴۰۲	4.80%	25	520
۳	مواجهات شغلی نیمسال اول ۱۴۰۱	2.30%	12	523

بحث و نتیجه گیری:

با توجه به بررسی های انجام شده علت افزایش میزان مواجهات شغلی در سال ۱۴۰۲ نسبت به ۱۴۰۱، در واقع افزایش میزان گزارش دهی بوده است. در طول اواخر ۱۴۰۱، جلسات آموزشی و توجیهی در خصوص اهمیت گزارش مواجهات شغلی با پرسنل بخش ها بصورت جداگانه برگزار و توضیحات لازم به پرسنل ارائه گردید. بسیاری از پرسنل که تیترا بالایی داشته اند موارد نیدل استیک را گزارش نداده بودند. و همین باعث کم بودن آمار در سال ۱۴۰۱ بود.

در بخش اورژانس بعلاوه ماهیت این بخش و تعجیل در انجام کارهای بیماران و مشکلات ناشی از حضور همراهان بیمار و نیز سعی در فرستادن سریع بیماران به بخشها، ممکن است توجه به رعایت اصول ایمنی در انجام کارها کمتر باشد. علاوه بر آن حجم بالای بیماران در اورژانس و کم بودن تعداد پرسنل پرستاری این بخش و خستگی آنها بالاتر بودن میزان مواجهه در اورژانس را توجیه می نماید. از نظر علت مواجهه بیشترین علت مواجهه رگ گیری و Recap به دنبال تزریق بود بنابراین تهیه تجهیزات با سطح ایمنی بالا و با کیفیت بهتر برای بخشهای مختلف بیمارستان و نیز آموزش پرسنل در خصوص دفع صحیح نیدل ها و عدم درپوش گذاری مجدد و همچنین اجتناب از درخواست آزمایش بدون اندیکاسیون واضح که منجر به خونگیری های غیر ضروری می شود، می تواند آسیبهای حین خونگیری را به حداقل برساند.

کلمات کلیدی: مواجهات شغلی، ایمنی پرسنل، بیمارستان